

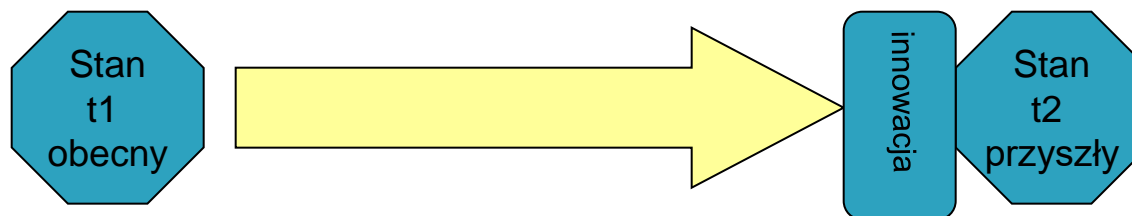
Skuteczne przywództwo w procesie zmian

dr hab. Maja Sajdak, prof. UEP

1. Skuteczne przywództwo czy skuteczne zarządzanie?
2. Kluczowe obszary Agile Change Management – jak je rozwijać?
3. Jak przeprowadzić ludzi przez proces zmiany – przygotowanie zmiany oraz jej wdrożenie (komunikacja i budowanie zaangażowania)

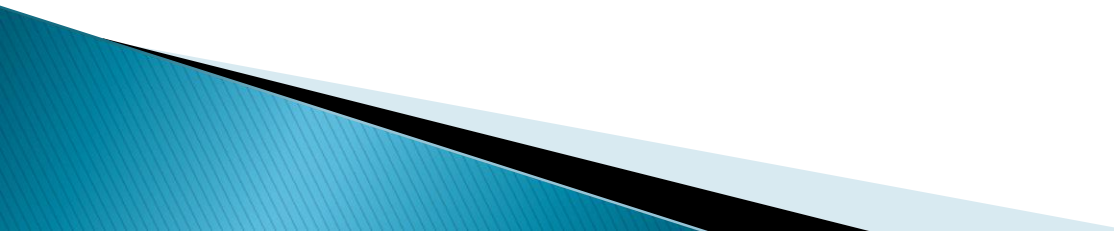
Istota zmiany

Różnica między jednym stanem (w czasie t_1) a innym stanem (w czasie t_2), bez wskazywania na jej przyczyny, formy czy skutki. Przestrzeń między tymi stanami wypełniają zmiany i znajdujące się u ich podstaw innowacje

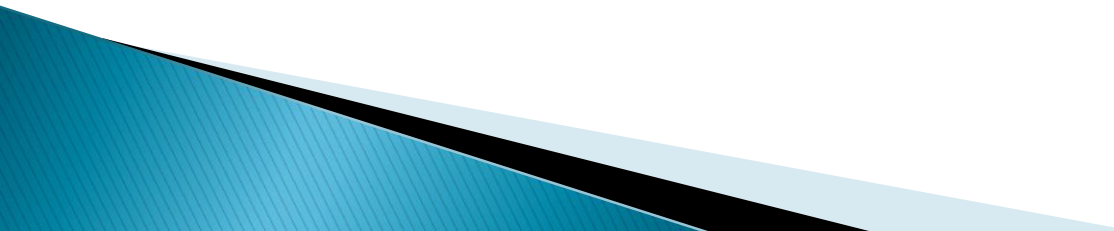

„Zmiany to proces, poprzez który przyszłość wchodzi w nasze życie.”

Zarządzanie w zmianach:

- ▶ **Skupia się na procesach i strukturach:** Menedżerowie koncentrują się na organizacji, planowaniu, budżetach, harmonogramach i zadaniach.
  - ▶ **Nacisk na kontrolę i stabilność:** Zadaniem zarządzania jest zapewnienie, że proces zmiany przebiega zgodnie z planem, a ryzyko jest minimalizowane.
  - ▶ **Realizacja celów krótkoterminowych:** Menedżerowie dbają o to, aby zadania były wykonane zgodnie z harmonogramem i budżetem.
  - ▶ **Orientacja na istniejące zasoby:** Zarządzanie często bazuje na już dostępnych narzędziach, strukturach i procedurach.
  - ▶ **Hierarchia i autorytet formalny:** Menedżer wykorzystuje swoją formalną pozycję, by egzekwować zmiany i rozliczać z wyników.
-

Przywództwo w zmianach

- ▶ **Skupia się na ludziach i wizji:** Liderzy inspirują, motywują i angażują zespół do wspólnego dążenia do nowej wizji.
  - ▶ **Nacisk na innowacje i adaptację:** Przywództwo promuje kreatywność i otwartość na nowe pomysły, zachęcając do eksplorowania nowych ścieżek.
  - ▶ **Orientacja na cele długoterminowe:** Liderzy patrzą w przyszłość, budując wizję, która daje sens wprowadzanym zmianom.
  - ▶ **Budowanie nowych zasobów i potencjału:** Przywództwo często wymaga tworzenia nowych rozwiązań, rozwijania kompetencji zespołu i dostosowywania organizacji do nowych wyzwań.
  - ▶ **Charyzma i autorytet osobisty:** Liderzy zdobywają zaufanie i lojalność zespołu nie przez formalne stanowisko, ale przez swoje cechy, postawę i wizję.
-

Wyobraźmy sobie firmę, która wdraża nową technologię....

- ▶ Menedżer zadba o to, by sprzęt został zakupiony, zainstalowany i odpowiednio skonfigurowany. Upewni się, że pracownicy przejdą odpowiednie szkolenia i będą używać nowej technologii zgodnie z procedurami.
- ▶ Lider natomiast wyjaśni zespołowi, dlaczego ta zmiana jest ważna, jakie korzyści przyniesie w przyszłości i jak wspólnie mogą przez nią przejść. Będzie wspierał pracowników, gdy pojawią się wątpliwości, i inspirował ich do dostosowania się do nowych warunków.

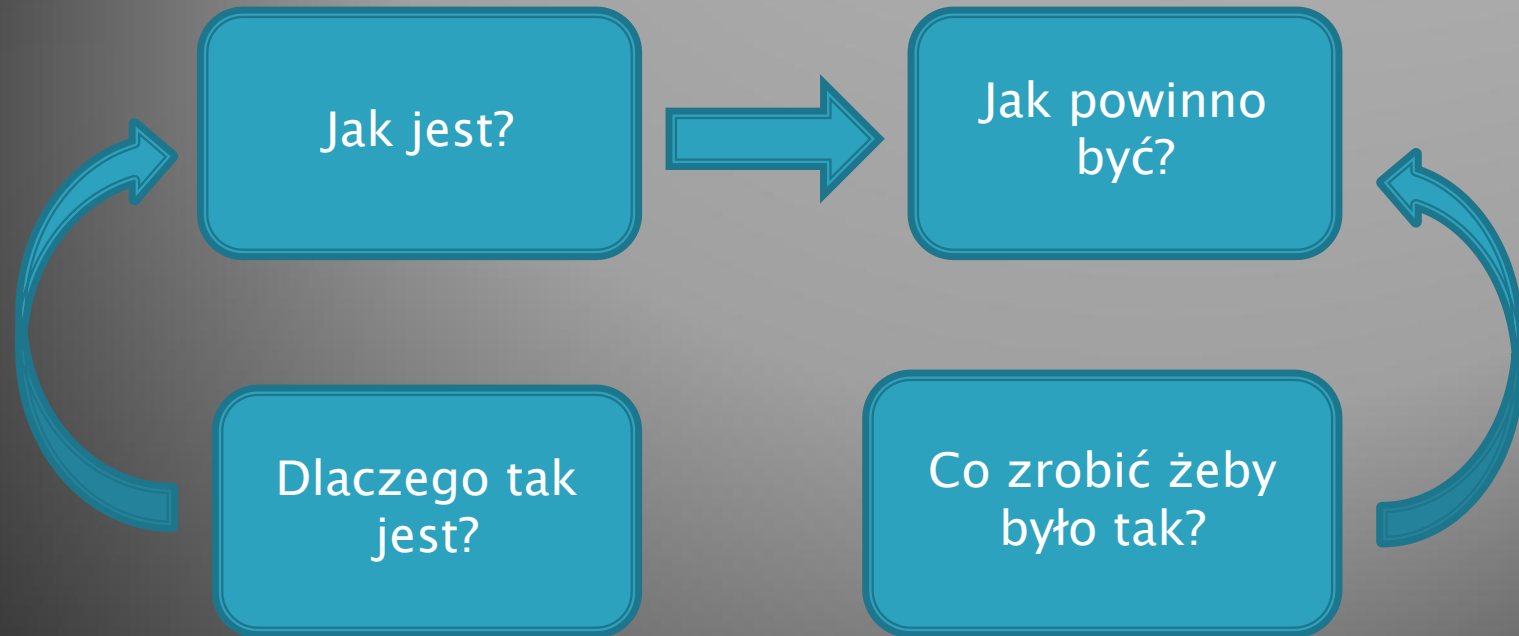

“The illiterate of the 21st century will not be those who cannot read and write, but those who cannot learn, unlearn, and relearn.”

Alvin Toffler

Proces zmiany

Proces zmian organizacyjnych *wg K. Lewina*

▶ odnosi się do:

- jednostek
- grup
- organizacji

▶ triada :

rozmrózic – zmienić – zamrozić

Proces zmiany organizacji *wg K. Lewina*

1. rozmrozić

- zmiana utrwalonych postaw i zachowań
- spowodować, aby konieczność zmiany stała się czymś oczywistym
- wówczas osoba, grupa, organizacja łatwo zaakceptują zmianę

Proces zmiany organizacji wg K. Lewina

2. wprowadzić zmiany

- ▶ percepcja i akceptacja nowych postaw, wartości i zachowań
- ▶ **agent zmiany** i jego rola (członkowie organizacji lub doradcy z zewnątrz – *zalety/wiedza, brak uwikłania w sprawy bieżące, obiektywizm, prestiż/ szczególnie przy dużych i złożonych projektach*)
- ▶ uczenie się nowych postaw, zachowań wartości w procesach identyfikacji i internalizacji (przyswojenia)
- ▶ ocena skuteczności dokonanych zmian

Proces zmiany organizacji wg K. Lewina

3. zamrozić

- ▶ utrwalenie nowych wzorców zachowań
- ▶ zastosowanie mechanizmów wspierających lub wzmacniających
- ▶ monitorowanie i kontrola trwałości oraz stopnia upowszechnienia wprowadzonych zmian

Zadanie

Przedstaw etapy procesu zmiany w jednym z następujących przypadków:

1. wprowadzenie ekologicznych opakowań w restauracji
2. przejście firmy z pracy stacjonarnej na hybrydową
3. wprowadzenie zdrowych nawyków żywieniowych przez osobę prywatną
4. wprowadzenie nowego systemu oceniania na uczelni
5. objęcie stanowiska kierowniczego przez nowego szefa – obcokrajowca
6. wprowadzenie nowego narzędzia do komunikowania i raportowania
7. digitalizacja dokumentacji w administracji publicznej

Firmowe mrożonki

ROZMROŻENIE

obecne rozwiązania już nie przynoszą spodziewanych efektów

jeżeli nie nauczymy się czegoś nowego, doznamy porażki

ZMIANA

bezpieczne warunki do eksperymentowania
perspektywy umożliwiające szkolenie i
praktykowanie
wsparcie i zachęta

ZAMROŻENIE

wprowadzenie mechanizmów wspierających
szkolenia
wynagradzanie
ocena efektywności

A jaka jest rola lidera? Skorzystaj z zasady 3 E

- ▶ Zasada 3E (engagement, explanation, clarity of expectations) opisana przez Mauborgne i Kim, określająca jak lider powinien budować efektywnie funkcjonujące zespoły, pomimo silnej konkurencji, a nawet niekorzystnych dla zespołu zmian.

1. **Engagement** – lider rozmawia, pyta, konsultuje, prosi o radę – angażuje zespół

2. **Explanation** – objaśnia podjęte decyzje, nawet jeżeli nie wynikają wprost z wcześniejszych konsultacji

3. **Clarity of expectations** – jasno określa swoje oczekiwania

- ▶ W zarządzaniu angażującym lider angażując, czyni pracowników współwłaścicielami strategii organizacji.

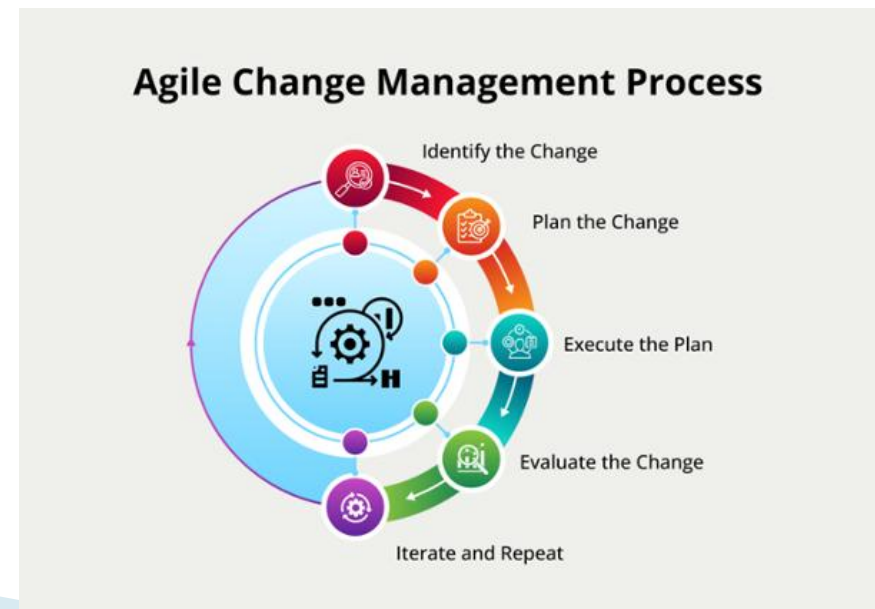
Badania Gallupa wskazują, że statystycznie w organizacjach mamy:

- ▶ 30% pracowników **zaangażowanych**, tych, którym naprawdę zależy
- ▶ 50% pracowników – „Raz dwa trzy, przełożony patrzy” – wykazują zaangażowanie **kiedy są kontrolowani**
- ▶ 20% pracowników którym **kompletnie nie zależy**, wykonują swoją pracę możliwie **jak najmniejszym wysiłkiem** i nie biorą cienia odpowiedzialności za efekt swojej pracy

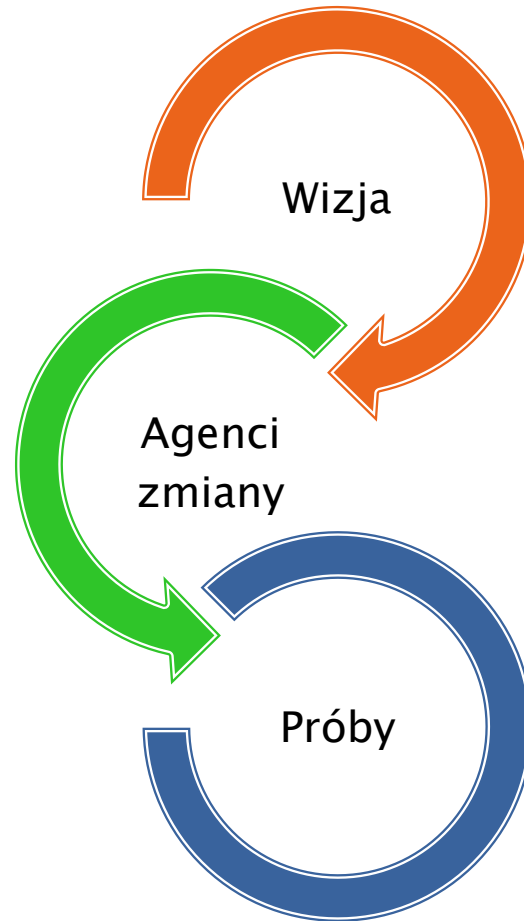

Zwinne zarządzanie zmianą (*Agile Change Management*)

- ▶ Wprowadzenie zmiany organizacyjnej polega na **stworzeniu i zaadoptowaniu nowego sposobu działania.**
- ▶ Wymaga to z jednej strony: uruchomienia programu lub projektu, który **wypracuje rozwiązanie adekwatne do potrzeb**, a z drugiej strony, zarządzanie zmianą w taki sposób, **żeby ludzie, których ona dotknie, jak najszybciej odnaleźli się w nowej rzeczywistości**
- ▶ *Agile Change Management* jest odpowiedzią na problemy związane z dostarczaniem zmian przynoszących **mniejsze korzyści, niż zakładano**

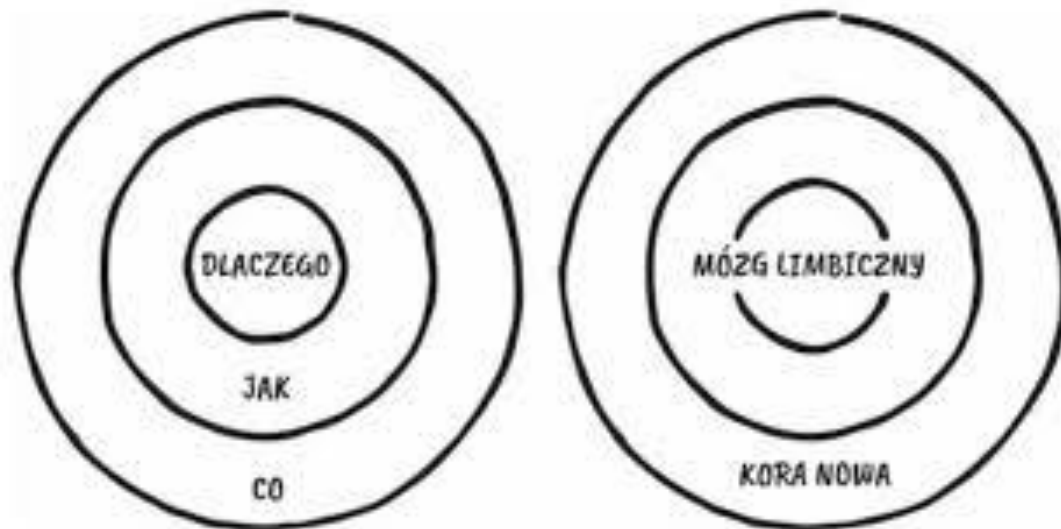

Kluczowe obszary zwinnego zarządzania zmianą

Wizja zmiany

- ▶ Ludzi angażują się w zmiany gdy widzą obraz ich efektu – ludzie powinni wiedzieć „po co im to”?
- ▶ Lider zmiany może wykorzystać narzędzie Why-How-What
  - ❖ Why – po co ta zmiana?
  - ❖ How – jak będzie wyglądał proces zmiany?
  - ❖ What – co konkretnie będzie się działo?

Wizja zmiany

- ▶ Lider może jednak wpaść w pułapkę „marudzącego zespołu”
- ▶ Wtedy warto wykorzystać metodę GPS (na początku nawigacja określa gdzie się znajdujemy a potem wskazujemy cel podróży, na tej podstawie ustala drogę)
- ▶ W metodzie GPS, sekwencja procesu zmiany wygląda następująco:
  - ❖ Bieżąca lokalizacja – gdzie jesteśmy teraz?
  - ❖ Cel – dokąd zmierzamy i po co?
  - ❖ Droga – jak tam dojedziemy?

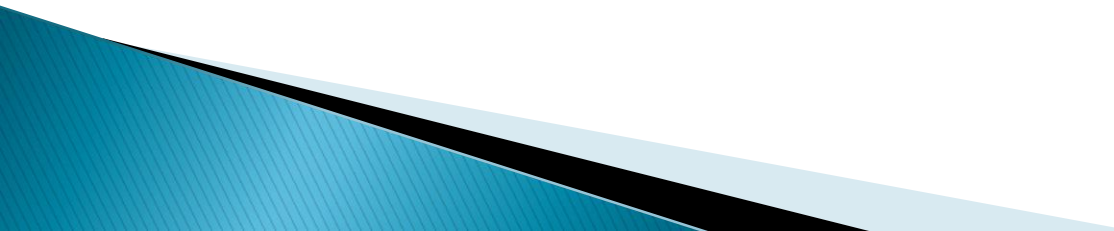

Agenci zmiany

- ▶ Umożliwiają wykorzystanie mechanizmu ruchu społecznego i teorię sieci społecznej.
- ▶ Lider zmiany potrzebuje ADASI, których postawa wobec zmiany jest: **A-DA-SIĘ** i zarażają nią innych skutecznie przełamując wyparcie i opór.
- ▶ Przy wdrażaniu zmian często skupiamy się na maruderach i krytykach starając się (często bezskutecznie) przeciągnąć ich na naszą stronę. **Zamiast tego zainwestujmy w ADASIÓW.**
- ▶ Warto zidentyfikować też potencjalnych *teamblockerów* – nie wolno ich ignorować, gdyż często stają się nimi tzw. "gwiazdy" czyli kluczowi eksperci, najlepsi sprzedawcy, którzy z jakiegoś powodu są sfrustrowani.
- ▶ Weź kartkę i zastanów się kogo musisz mieć „po swojej stronie” by projekt się udał? Stwórz tzw. *Dependency Net* (sieć zależności), pomyśl zarówno o znaczących interesariuszach, jak i „szarych eminencjach” kluczowych dla powodzenia projektu.

7 odpowiedzi jak zbudować silną koalicję do zmiany

1. Zidentyfikuj właściwe osoby o **uzupełniających się kompetencjach** pokrywające wszystkie kluczowe obszary zmiany
  2. Upewnij się, że wszyscy **jednakowo rozumieją wizję zmiany**
  3. **Określ korzyści** dla wszystkich razem (wspólne korzyści i sukcesy) i dla każdego z osobna
  4. Zdobądź **zaangażowanie też czasowe**, nie tylko mentalne
  5. Zadbaj o odpowiedzialne **umocowanie zmiany w strategii**, jeśli nie to ludzie będą realizować własne cele
  6. Odnoś się do tej zmiany **tak często jak to możliwe**, raz nie wystarczy....
  7. **Przedyskutujcie ryzyka** i inne punkty widzenia
-

Próby – od mówienia do działania

- ▶ Kiedy ludzie wymyślają kolejne argumenty aby przeciwdziałać zmianie zachęć ich do zrobienia pierwszego kroku, żeby jej doświadczyć.
- ▶ W niepewnym i nieprzewidywalnym świecie biznesowym, w którym funkcjonujemy, działanie, próbowanie, eksperymentowanie oraz **ciągłe dostosowywanie kierunku są dużo ważniejsze niż długie planowanie**, przygotowanie dokumentacji i porywanie się na wielkie akcje projektowe.
- ▶ W świecie VUCA wystarczająco dobre rozwiązanie w samą porę jest zdecydowanie ważniejsze i lepsze niż perfekcyjne po czasie.

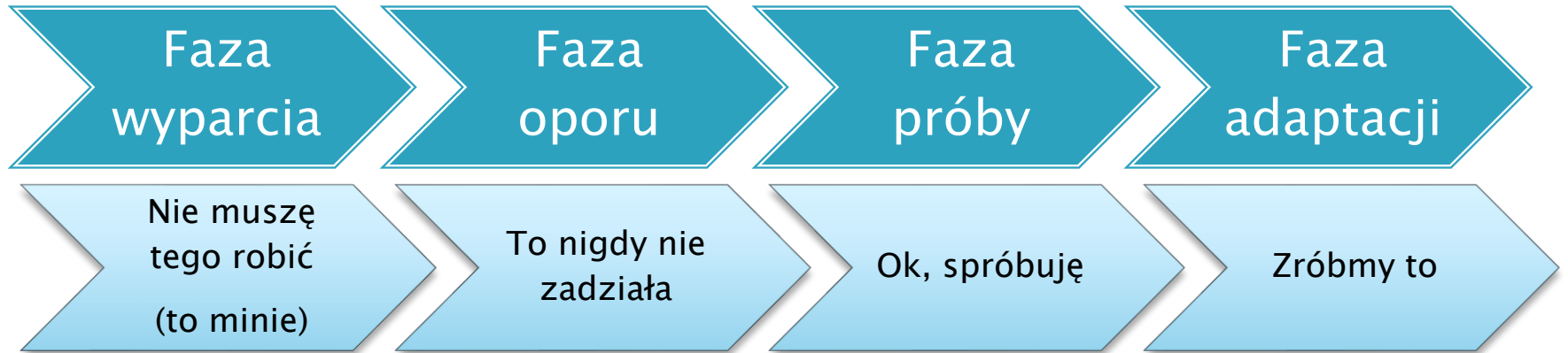
Nazwa firmy:
Kierownik projektu:
Kontakt:

Przygotowane przez: _____

Na okres: _____

ACTION PLAN				
<u>Cele</u>	<u>Zadania</u>	<u>Kryteria sukcesu</u>	<u>Horyzont czasowy</u>	<u>Środki</u>

Fazy zmiany

Faza wyparcia

Typowe myśli

- *„Tak naprawdę to jeszcze nie wiadomo co z tej zmiany wynika”*
- *„Wszystko rozejdzie się po kościach”*
- *„Właściwie ta zmiana mnie nie dotyczy”*
- *„Chcę po prostu robić to co do mnie należy”*
- *„Tak jak jest, jest dobrze”*
- *„Nie potrzebuję niczego zmieniać”*

Typowe uczucia

- Brak świadomości doświadczanych emocji
- Podświadome obawy, strach
- Obojętność

Typowe zachowania

- Wykonywanie dotychczasowych działań niezwiązanych ze zmianą
- Ignorowanie inicjatyw wynikających ze zmiany
- Unikanie rozmów na temat zmiany
- Pozorne wspieranie zmiany
- Pozorne zaangażowanie w zmianę
- Pozorne działanie

Faza oporu

Typowe myśli

- „*To jest bez sensu!*”
- „*Kto to wymyślił?*”
- „*Nie wchodzę w tą zmianę*”
- „*To głupie*”
- „*Nie mam na to czasu*”
- „*Nie umiem!*”
- „*To nie dla mnie*”

Typowe uczucia

- Złość
- Irytacja
- Rozdrażnienie
- Agresja
- Frustracja
- Strach
- Obawy
- Niepewność

Typowe zachowania

- Bunt
- Postawa obronna
- Ironia, sarkazm, pogarda
- Podburzanie innych
- Krytyka, obwinianie
- Pokazywanie złych stron zmiany
- Udawadnianie, że się nie da

Źródła oporu

- pomijanie potrzeb, postaw i przekonań pracowników
- niezrozumienie sensu zmiany, jej przyczyn, celu, zakresu i skutków,
- brak postrzeganych korzyści zmian, czyli brak przekonania, że doprowadzą one do podwyższenia efektywności NIE TYLKO przedsiębiorstwa
- brak zaufania do inicjatorów zmian, skutkiem czego zmiana traktowana jest jako narzucona z zewnątrz,
- zagrożenie utraty czegoś ważnego: władzy, prestiżu, kompetencji, samodzielności,
- obawa zagrożenia osobistych interesów,
- obawa, że obecne jak i przyszłe zmiany stworzą większe wymagania, którym jednostki nie będą w stanie sprostać
  - przyzwyczajenia pracowników

PROCES DZIAŁANIA NAWYKU

BODZIEC
DO DZIAŁANIA

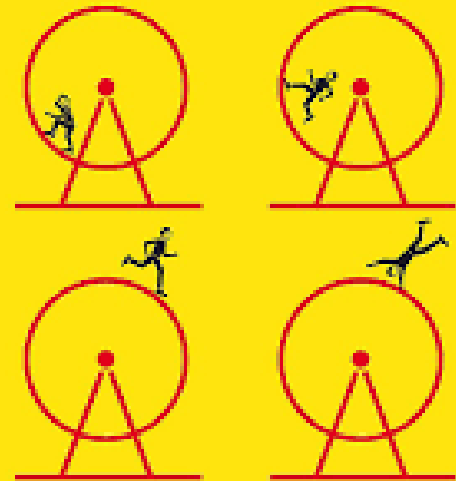
RUTYNA

NAGRODA

Charles Duhigg S I Ł A NAWYKU

DLACZEGO ROBIMY TO, CO ROBIMY
I JAK MOŻNA TO ZMIEŃĆ W ŻYCIU I BIZNESIE

PWN

Faza próby

Typowe myśli

- „*Może jednak spróbuję?*”
- „*Tylko zerknę*”
- „*Zaplanujmy pierwszy krok!*”
- „*To nie jest takie straszne*”
- „*Nawet mi się podoba*”
- „*Ta cała zmiana wygląda lepiej niż się wydawało na początku*”
- „*Muszę się jeszcze sporo nauczyć*”
- „*Potrzebuję pomocy*”

Typowe uczucia

- Niepewność
- Ekscytacja
- Huśtawka emocjonalna

Typowe zachowania

- Podejmowanie prób
- Eksperymentowanie
- Uczenie się nowych zachowań
- Rozwijanie nowych umiejętności
- Dwa kroki do przodu, krok do tyłu

Faza adaptacji

Typowe myśli

- „Znowu mam poczucie, że panuję nad sytuacją”
- „Nie było tak źle!”
- „Dobrze, że zdecydowałam się na tę zmianę”
- „Widzę efekty zmiany!”
- „Teraz jest lepiej”

Typowe uczucia

- Spokój
- Zadowolenie
- Entuzjazm
- Duma
- Ochota na osiągnięcie kolejnych celów i dokonywanie zmian
- Odwaga
- Poczucie kompetencji
- Zaangażowanie

Typowe zachowania

- Poszukiwanie nowych rozwiązań
- Ulepszanie
- Kreatywność
- Efektywne działanie

JAK DZIAŁAĆ W POSCZEGÓLNYCH FAZACH?

Wyparcie

- Ustal wizję i plan zmian
- Odpowiedz na pytanie dlaczego ta zmiana jest nieunikniona
- Daj ludziom informacje o co chodzi w zmianie i jak będzie przeprowadzona
- Mów o ryzykach i obawach związanych ze zmianą (nie unikaj tego tematu)
- Pokaż korzyści zmiany lub straty pozostania w status quo
- Zaplanuj w kalendarzu pierwsze działanie

Opór

- Zapewnij okazję do tego by ludzie zadawali pytania i by rozmawiali o swoich obawach i potrzebach
- Dostrzegaj emocje i słuchaj
- Okaż zrozumienie dla naturalnego oporu wobec zmian
- Daj czas
- Dawaj jasne informacje co do przebiegu zmian
- Daj ludziom potrzebną wiedzę i kompetencje by bezboleśnie przeszli przez zmianę
- Przypomnij powody zmiany i wizję efektu
- Zachęcaj do korzystania z pomocy osób bardziej doświadczonych

Próby

- Doceniaj pierwsze sukcesy
- Buduj sieć agentów/zwolenników zmiany
- Zachęcaj do pomocy osób bardziej doświadczonych
- Szukaj lekcji w niepowodzeniach i ucz się na nich
- Zachęcaj do eksperymentowania

Adaptacja

- Świątuj!
- Sprawdź co pomogło przejść przez zmianę (lessons learned)
- Co wykorzystasz w przyszłości, by jeszcze lepiej przeprowadzić kolejną zmianę?
- Nie osiadaj na laurach. Jaki będzie kolejny krok?
- Szukaj obszarów dyskomfortu, które mogą świadczyć o potrzebie kolejnej zmiany

Pomyśl o zmianie, którą aktualnie przeprowadzasz. Wypisz osoby kluczowe dla przeprowadzenia tej zmiany z sukcesem i sprawdź kto w jakiej jest fazie? Co możesz zrobić żeby ich wesprzeć, wyznacz jedno zadanie, które zrealizujesz w najbliższym tygodniu.

Uczestnicy	Faza wyparcia	Faza oporu	Faza próby	Faza adaptacji
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				

3 rzeczy które zapamiętaliście?

- ▶ Zmiana ma prowadzić do zmiany!
  - ▶ Zmianę należy rozmrozić – zmienić – zamrozić
  - ▶ Kluczowe obszary zwinnego zarządzania zmianą: wizja, Adasie i próby
  - ▶ Każdy przechodzi przez 4 fazy w zmianie: faza wyparcia, oporu, próby i adaptacji
  - ▶ Każdy członek naszego zespołu może być na innym etapie i potrzebować innego wsparcia
  - ▶ Jeśli zmiana doprowadziła do zmiany to lider jest skuteczny!
-